

Donker

Blaauwe

W
oorden

vertaald door
Ans
van der Graaff

**CATH
CROWLEY**

YOUNG AWESOME

Voor Michael Crowley en Michael Kitson, met liefde

Eerste druk 2017

Copyright © 2016 Cath Crowley

Oorspronkelijke titel: *Words in deep blue*

Oorspronkelijk verschenen bij Knopf Books for Young Readers

All rights reserved

© 2017 vertaling: Ans van der Graaff

© 2017 vormgeving omslag: Alison Impey

© 2017 omslagfoto: Christine Blackburne

© 2017 omslagbelettering: Jess Cruickshank

Nederlandse omslagbelettering en logo: Caren Limpens

Binnenwerkfoto: Shutterstock

Young & Awesome / www.youngandawesome.nl

Young & Awesome is een imprint van Uitgeverij Leopold, Amsterdam / www.leopold.nl

ISBN 978 90 258 7267 0 / NUR 285

Uitgeverij Leopold drukt haar boeken op papier met het FSC®-keurmerk.

Zo helpen we waardevolle oerbossen te behouden.

Een boek hoort de bijl voor de bevroren zee in ons te zijn. Kafka

The Pale King

door David Foster Wallace

Markering aangetroffen op blz. 585

Elk liefdesverhaal is een verhaal over geesten

Prufrock and Other Observations

door T.S. Eliot

Brief achtergelaten tussen blz. 4 en 5

12 december 2012

Lieve Henry,

Ik laat deze brief voor je achter op dezelfde bladzijde als 'The Love Song of J. Alfred Prufrock', omdat jij van dat gedicht houdt en omdat ik van jou hou. Ik weet dat je met Amy uit bent, maar Amy kan me wat... ze houdt niet van je, Henry. Ze houdt van zichzelf, een heleboel zelfs. Ik vind het geweldig dat je leest. Ik vind het geweldig dat je van tweedehandsboeken houdt. Ik vind zo ongeveer alles aan je geweldig en ik ken je al tien jaar, dus dat zegt wel iets. Ik vertrek morgen. Bel me alsjeblieft zodra je dit leest, het maakt niet uit hoe laat.

Rachel

A black and white photograph of a stack of several old, worn books. The books are stacked horizontally, with their spines and pages visible. The paper appears aged and slightly yellowed. In the center of the stack, there is a white oval containing the Dutch text "zout, warmte en herinneringen".

zout, warmte en herinneringen

Rachel

Het is middernacht en ik doe mijn ogen open bij het geluid van de oceaan en de ademhaling van mijn broer. Het is tien maanden geleden dat Cal verdronk, maar de dromen blijven komen.

In de dromen ben ik vol vertrouwen, vloeibaar als de zee zelf. Ik haal onder water adem en heb geen last van het zout in mijn geopende ogen. Onder me zie ik vissen, een hele school bewegende maantjes met zilveren buikjes. Cal komt erbij, klaar om ze te identificeren, maar het is een soort die we niet kennen. ‘Makreel,’ zegt hij, zijn woorden ontsnappend in luchtbellen die ik kan horen. Maar het zijn geen makrelen. Geen zeebrasems, geen van de andere soorten die we opnoemen. Ze zijn van puur zilver. ‘Een niet-geïdentificeerde soort,’ zeggen we, terwijl we ze om ons heen zien kronkelen. Het water heeft de structuur van verdriet: zout, warmte en herinneringen.

Cal staat in mijn kamer wanneer ik wakker word. Zijn huid is melkwit in de duisternis en hij is druipnat van de oceaan. Onmogelijk, maar tegelijk zo echt dat ik zout en appelkauwgum ruik. Zo echt dat ik het litteken op zijn linkervoet kan zien, een al lang genezen snee door een stuk glas op het strand. Hij heeft het over de droomvissen: puur zilver, niet-geïdentificeerd, alweer verdwenen.

Ik steek mijn hand uit naar de droom, maar in plaats daarvan raak ik de oren van Cals labrador, Woef.

Sinds de begrafenis loopt hij overal achter me aan, een zwarte schaduw die ik niet kan afschudden. Gewoonlijk slaapt hij op het voeteneind van mijn bed of in de deuropening van mijn kamer, maar de laatste twee nachten lag hij bij mijn ingepakte koffers.

Ik kan hem niet meenemen. ‘Je bent een hond voor aan zee.’ Ik aai hem zachtjes over zijn neus. ‘Je zou gek worden in de stad.’

Als ik van Cal heb gedroomd kan ik niet meer slapen, dus ik klim door het raam naar buiten en loop naar het strand. De maan is voor driekwart donker. De nacht is net zo warm als de dag was. Oma heeft eind vorige week het gras gemaaid, dus er blijven warme groene stengels aan mijn voeten plakken.

Er is bijna niets tussen ons huis en het water. Alleen de weg, een smalle strook struiken en dan de duinen. De nacht is vol verwarring en geuren. Zout en hout; rook van een vuur hoog op het strand. En herinneringen: zwemmen in de zomer, nachtelijke wandelingen, zoeken naar ficidaeschelpen, puitalen en zeesterren.

Dicht bij de vuurtoren is de plek waar de spitssnuitdolfijn was gestrand: een reus van zes meter lang, de rechterkant van zijn gezicht lag in het zand gedrukt, zijn zichtbare oog was open. Later stond er een hele menigte omheen... wetenschappers en bewoners, die hem bestudeerden en bekeken. Maar eerst waren alleen mam, Cal en ik er in de kou van de vroege ochtend. Ik was negen jaar oud en met zijn lange snuit leek de dolfin in mijn ogen half zeedier, half vogel. Ik wilde ontzettend graag het water bestuderen waar hij uit was gekomen, alles wat hij wellicht had gezien. Cal en ik zochten de hele dag in mams boeken en op internet. *De spitssnuitdolfijn wordt beschouwd als een van de zeezezens waarover het minst bekend is*, schreef ik in mijn dagboek over. *Ze leven op een diepte in de zee waar de druk dodelijk kan zijn.*

Ik geloof niet in geesten, vorige levens of tijdreizen of een van de andere vreemde dingen waar Cal zo graag over las. Maar elke keer als ik op het strand sta, zou ik willen dat we allemaal terug konden... terug naar de dag van de spitssnuitdolfijn, de dag dat we hierheen verhuisden, welke dag dan ook vóór zijn dood. Met wat ik dan van de toekomst wist zou ik er klaar voor zijn. Ik zou hem redden wanneer het gevaar zich aandiende.

Het is al laat, maar er zijn vast nog wel mensen van school op het strand,

dus loop ik door naar een rustig plekje. Ik graaf mezelf in de duinen in, mijn benen tot aan mijn heupen onder het zand, en tuur naar het water. Het oppervlak is doorschoten met sprankelend zilveren maanlicht.

Ik wil het water in, maar kan het niet. Ik wil dicht bij het strand zijn en ver ervandaan. Ik heb geprobeerd te zwemmen zonder aan de dag te denken waarop Cal verdronk, maar dat lukt me niet. Ik hoor zijn stem. Ik hoor zijn voetstappen in het zand. Ik zie hem duiken: een lange tere boog die in de zee verdwijnt.

Ik weet niet hoelang ik daar al zit als ik mam over de duinen hoor aankomen, haar voeten worstelend om grip te vinden. Ze gaat naast me zitten en steekt een sigaret op, die ze met haar hand afschermt voor de nacht.

Ze is weer begonnen te roken nadat Cal was gestorven. Ik zag pap en haar na de begrafenis achter de kerk staan. Ik ging zwijgend tussen hen in staan, pakte hun vrije handen beet en wilde dat Cal erbij was geweest om te zien hoe vreemd het was dat onze ouders rookten. Pap werkt sinds de scheiding tien jaar geleden voor Artsen Zonder Grenzen. Mam geeft les in natuurwetenschappen aan de middelbare school in Sea Ridge. Ons hele leven hadden ze sigaretten ‘kankerstokjes’ genoemd.

We kijken naar het water. Mam gaat er ook niet meer in, maar we ontmoeten elkaar elke nacht aan de rand ervan. Zij was degene die Cal en mij leerde zwemmen: hoe je het water moest vastpakken met je handen, het naar achteren moest duwen en de stroming moest sturen. Mam was degene die zei dat we niet bang moesten zijn. ‘Maar ga nooit in je eentje zwemmen.’ En afgezien van die ene keer deden we dat nooit.

‘Dus je bent klaar met inpakken?’ vraagt ze, en ik knik.

Morgen verlaat ik Sea Ridge en ga ik naar Gracetown, een voorstad van Melbourne, waar mijn tante Rose woont. Ik heb mijn eindexamen niet gehaald en omdat ik het volgend jaar niet opnieuw wil proberen en ik me hier verloren voel, heeft Rose een baantje voor me geregeld in het restaurant van het St. Albert’s Hospital, waar ze arts is.

Cal en ik zijn in Gracetown opgegroeid. We zijn drie jaar geleden, toen ik vijftien was, naar Sea Ridge verhuisd. Oma had hulp nodig en we wilden niet

dat ze het huis verkocht. We hadden vanaf onze geboorte elke vakantie, zomer en winter, bij haar gelogeed, dus Sea Ridge was zo'n beetje ons tweede thuis.

'Zo'n eindexamen is niet zaligmakend,' zegt mam.

Misschien niet, maar voordat Cal stierf had ik mijn leven tot in het kleinste detail gepland. Ik haalde tienen en ik was gelukkig. Ik wilde ichtyoloog worden en vissen zoals de spitssnuitdolfijn bestuderen. Ik wilde Joel, reizen, de universiteit, vrijheid.

'Ik heb het gevoel dat het universum Cal heeft belazerd, en daardoor ons ook,' zeg ik.

Voordat Cal stierf zou mam kalm en rationeel hebben uitgelegd dat het universum niets anders is dan materie en ruimte, tien miljard lichtjaren in doorsnee, bestaand uit melkwegstelsels, het zonnestelsel, sterren en planeten, die geen van alle in staat zijn iemand te belazeren.

Vandaag steekt ze gewoon nog een sigaret op, zegt: 'Je hebt gelijk,' en blaast de rook omhoog naar de sterren.

het geluid van bladzijden die worden omgeslagen

Henry

Ik lig naast Amy in de afdeling zelfhulpboeken van Howling Books. We zijn alleen. Het is donderdagavond tien uur en ik zal eerlijk zijn: ik zit op het moment met een ongewilde stijve. Dat is niet helemaal mijn schuld. Mijn lichaam werkt op spiergeheugen.

Dit is meestal waar en wanneer Amy en ik elkaar zoenen. Dit is wanneer onze harten hevig tekeergaan en Amy – haar huid warm – naast me ligt en grapjes maakt over mijn haar. Dit is wanneer we over de toekomst praten, die, als je het me vijftien minuten geleden had gevraagd, al helemaal in knanen en kruiken was.

‘Ik wil het uitmaken,’ zegt ze, en ik denk eerst dat het een geintje is. Nog geen twaalf uur geleden lagen we op precies deze plek te zoenen. En we deden ook nog wat andere erg leuke dingen, denk ik, terwijl ze me een por met haar elleboog geeft.

‘Henry?’ zegt ze. ‘Zeg iets.’

‘Wat dan?’

‘Dat weet ik niet. Wat je ervan vindt.’

‘Ik vind dat dit volkomen onverwachts komt en dat het behoorlijk klote is.’ Ik ga rechtop zitten. ‘We hebben vliegtuigtickets gekocht. Niet-restitueerbare, niet-inwisselbare vliegtuigtickets voor 12 maart!’

‘Dat weet ik, Henry,’ zegt ze.

‘We vertrekken over tien weken!’

‘Rustig aan,’ zegt ze, alsof ik degene ben die onredelijk klinkt. Misschien is dat ook wel zo, maar dat is dan omdat ik mijn spaargeld tot de laatste dollar heb uitgegeven voor een wereldreis in zeven etappes: Singapore, Berlijn, Rome, Londen, Helsinki, New York. ‘We hebben de reisverzekering en onze paspoorten geregeld. We hebben reisgidsen gekocht en van die kussentjes voor in het vliegtuig.’

Ze bijt op de rechterkant van haar lip en ik doe heel erg mijn best om er niet aan te denken dat ik haar zou willen kussen, maar dat lukt helemaal niet.

‘Je zei dat je van me hield.’

‘Ik hou ook van je,’ zegt ze, en vervolgens plaatst ze accenten op de verschillende deprimerende definities van liefde. ‘Ik geloof alleen niet dat ik verliefd op je ben. Maar ik heb het wel geprobeerd. Ik heb het écht geprobeerd.’

Dat zijn waarschijnlijk de meest deprimerende woorden in de geschiedenis van de liefde. *Ik heb echt geprobeerd van je te houden.*

Ik zou haar moeten vragen om weg te gaan. Ik zou haar eraan moeten herinneren dat we toen we die tickets kochten een afspraak hadden, een pact, een solide overeenkomst dat ze het niet weer zou uitmaken. Ik zou moeten zeggen: ‘Weet je wat? Ik wil niet eens meer met je gaan. Ik wil niet door de landen reizen waar Dickens schreef, waar Karen Russell, Junot Díaz en Balli Kaur Jaswal nog steeds schrijven, met een meisje dat heel erg haar bést heeft gedaan om van me te houden.’

Maar weet je, ik ben een optimist en ik wil die landen wel graag met haar zien, dus ik zeg: ‘Mocht je van gedachten veranderen... je weet me te vinden.’ Ter verdediging wil ik aanvoeren dat we al sinds de derde klas van de middelbare school af en aan iets met elkaar hebben en dat ze me al eerder heeft gedumpt en bij me is teruggekomen. Meer dan eens zelfs, dus dat geeft me reden tot hoop.

De zelfhulpboeken waar we tussen liggen, staan in een klein vertrek achter in de winkel met het formaat van een kleine kast. Je kunt er net met z’n tweeën naast elkaar liggen en dan blijft er geen ruimte over.

Ze kan alleen maar weg door over mij heen te klimmen, dus terwijl ze

opstaat voeren we dat rare, onhandige dansje uit... een zachtaardige worsteling om ons van elkaar los te maken. Ze blijft een paar seconden boven me hangen, buigt dan voorover en kust me. Het is een lange kus, een goede kus, waardoor ik hoop dat hij misschien, heel misschien zo geweldig is dat ze zich zal bedenken.

Maar als de kus is afgelopen, staat ze op, trekt ze haar rok recht en zwaait ze even naar me, triest. 'Tot ziens, Henry,' zegt ze, en dan laat ze me hier achter, languit op de vloer tussen de zelfhulpboeken... een dode man met een niet-restitueerbaar, niet-inwisselbaar vliegticket voor een wereldreis.

Ik kruip uiteindelijk de afdeling zelfhulpboeken uit en loop naar de bank in de afdeling fictie, de lange blauwfluwelen bank die voor de kast met klassieken staat. Ik slaap zelden nog boven. Ik houd van het nachtelijk geritsel en het stof van de boekwinkel.

Ik lig aan Amy te denken. Ik neem de afgelopen week door, ga terug door de uren, probeer erachter te komen wat er tussen ons veranderd is. Maar ik ben nog dezelfde persoon als zeven dagen geleden. Ik ben dezelfde persoon als ik de week ervoor en de week daarvoor was. Ik ben dezelfde persoon die ik was op de ochtend dat we elkaar leerden kennen.

Amy kwam van een particuliere school aan de andere kant van de rivier. Ze was naar onze kant van de stad verhuisd nadat het administratiekantoor waar haar vader werkte ging bezuinigen en hij een andere baan moest zoeken. Ze woonden in een van de nieuwe appartementencomplexen die aan Green Street neergezet waren, niet ver van onze school.

Vanuit Amy's nieuwe slaapkamer hoorde ze verkeer en het doorspoelen van de wc van de burens. Vanuit haar oude slaapkamer hoorde ze vogeltjes. Die dingen wist ik al voor we verkering kregen, uit flarden van gesprekken die plaatsvonden als we van een feestje op weg waren naar huis, tijdens Engelse les, tijdens het nablijven, in de bibliotheek of wanneer ze op zondagmiddag in de boekwinkel langskwam.

De eerste dag dat ik Amy zag wist ik oppervlakkige dingen: ze had lang rood haar, groene ogen en een lichte huid. Ze rook naar bloemen. Ze droeg lange kousen. Ze ging aan een lege tafel zitten en wachtte tot anderen bij haar kwamen zitten. En dat deden ze.

Ik zat voor haar tijdens onze eerste Engelse les samen en luisterde naar het gesprek dat ze met Aaliyah had. ‘Wie is dat?’ hoorde ik Amy vragen. ‘Henry,’ antwoordde Aaliyah. ‘Grappig. Pienter. Leuk.’

Ik stak even mijn hand boven mijn hoofd zonder me om te draaien.

‘En een luistervink,’ zei Amy terwijl ze zachtjes tegen mijn stoel schopte.

We kregen pas officieel verkering toen we in de zesde zaten, maar in de derde hebben we elkaar voor het eerst gekust. Het gebeurde nadat we tijdens Engelse les de korte verhalen van Ray Bradbury hadden behandeld. We hadden ‘The Last Night of the World’ gelezen en iemand had het idee geopperd dat we allemaal een nacht zouden moeten doorbrengen alsof het ónze laatste nacht was en dingen moesten doen die we zouden doen als het einde van de wereld naderde.

De schooldirecteur hoorde wat we van plan waren en zei dat we dat niet mochten doen. Het einde van de wereld klonk gevaarlijk. We planden stiekem verder.

Er doken flyers in kluisjes op, die stelden dat het einde zou plaatsvinden op 12 december, de laatste schooldag. Er zou die avond een feestje zijn bij Justin Kent thuis. ‘Maak plannen’, stond er op de flyers, ‘het einde nadert’.

Ik bleef de avond voor het einde laat op, probeerde Amy de perfecte brief te schrijven, een brief die haar ervan zou overtuigen dat ze de laatste nacht met mij moest doorbrengen. Ik liep de school binnen met die brief in mijn borstzak, wetend dat ik hem waarschijnlijk niet aan haar zou geven, maar hopen dat ik het wel zou doen.

Ik had destijds een fantastische beste vriendin, die Rachel heette en die ik om redenen die ik niet helemaal begrijp nu niet meer heb. Ik was van plan de laatste nacht met haar door te brengen, tenzij er een wonder gebeurde en Amy ja zei.

Niemand lette die dag echt op tijdens de lessen. Overal waren kleine signalen te zien dat de boel op z’n eind liep. Signalen die de docenten over het hoofd zagen, maar die wij wel opmerkten. In ons klassenlokaal had iemand alle mededelingen op het bord ondersteboven gehangen. Iemand had HET EINDE in de binnenkant van de deur van de jongens-wc gekerfd. Ik opende mijn kluisje en vond een vel papier met daarop ‘nog één dag te gaan’ en rea-

liseerde me dat niemand echt over de details na had gedacht, zoals wanneer het einde van de wereld nou precies zou plaatsvinden. Middernacht? Zonsopkomst?

Ik stond daarover na te denken toen ik me omdraaide en Amy zag staan. De brief zat nog in mijn zak, maar ik kon hem haar niet geven. In plaats daarvan hield ik het vel papier omhoog – nog één dag te gaan – en vroeg haar wat zij van plan was te doen met de tijd die haar nog restte.

Ze keek me een poosje aan en zei ten slotte: ‘Ik dacht dat je me misschien zou vragen die met jou door te brengen.’ Er stonden diverse mensen in de gang te luisteren toen ze het zei en niemand van hen – ik ook niet – kon geloven hoeveel mazzel ik had.

Amy en ik besloten dat het einde moest plaatsvinden op het moment dat de zon weer opkwam; volgens Weather Channel was dat om tien voor zes in de ochtend. We ontmoetten elkaar om tien voor zes ’s middags bij de boekwinkel, zodat we precies twaalf uur hadden. Daarvandaan liepen we naar Shanghai Dumplings, waar we zouden eten. Rond negen uur ’s avonds gingen we naar Justins feest en toen het te lawaaierig werd, liepen we naar het Benito-gebouw en namen we de lift naar het dak... de hoogste plek in heel Gracetown.

We gingen op mijn jas zitten en keken naar de lichtjes en Amy vertelde me over hun flat, over de kleine kamers, het vogelgezag dat ze had achtergelaten. Het zou nog jaren duren voor ze me over haar vader en zijn ontslag vertelde, en hoe vreselijk het was geweest hem te horen huilen. Die avond zinspeelde ze slechts kort op de zorgen van hun gezin. Ik bood haar de boekwinkel aan, voor het geval ze ooit ruimte nodig had. Ze kon in de leestuin gaan zitten. Misschien waren er dan ook wel vogels. En het geluid van bladzijden die worden omgeslagen kan verbazingwekkend rustgevend zijn, zei ik tegen haar.

Toen kuste ze me en ook al kregen we pas jaren later verkering, er begon op dat moment al wel iets. Zo nu en dan, als ze aan het eind van een feestje alleen was, kusten we elkaar weer. Alle meisjes wisten dat ik van haar was... ook al was ze misschien op dat moment met een andere jongen.

En toen we in de zesde zaten kregen we echt iets met elkaar. Amy kwam

naar de boekwinkel. Het was al laat en we waren gesloten. Ik zat aan de toonbank te studeren. Ze had verkering gehad met een knul die Ewan heette en die in haar oude buurt op school zat, maar hij had het die middag met haar uitgemaakt. Ze had iemand nodig op wie ze kon rekenen om met haar naar het eindbal te gaan. En dus stond ze om middernacht tegen het raam van de boekwinkel te tikken en mijn naam te roepen.